

Ігнатюк О. А.

Психолого-педагогічні особливості та умови успішності професійного формування іноземних здобувачів вищої освіти другого та третього рівнів підготовки при викладанні педагогічних дисциплін українською мовою як іноземною

*Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
Харків*

Згідно Національної стратегії розвитку освіти на період до 2030 року [1] наголошується на важливості підвищення якості підготовки іноземних фахівців у ЗВО України відповідно до змісту укладених міжурядових і міжвідомчих угод про співробітництво з іноземними державами в галузі освіти та науки. Стратегічною метою розвитку професійної освіти сьогодні [2] є забезпечення найбільш повного задоволення потреб країни у висококваліфікованих фахівцях, створення механізму узгодження актуальних потреб науки й виробництва та можливостей професійної підготовки майбутніх фахівців різних напрямів і спеціальностей (фахівців системи «людина-людина», «людина -техніка» тощо).

Важливо відзначити, що в останнє десятиріччя у вітчизняних ЗВО (технічних, педагогічних, медичних тощо) значно зросла кількість іноземних студентів та аспірантів. Цей висновок ґрунтується також на 70-річному досвіді підготовки фахівців в НТУ «ХПІ» для країн Європи, Азії, Африки, Близького Сходу, Латинської Америки та ін. [3]. При цьому якість професійної підготовки іноземців значною мірою залежить від їх готовності до навчання і реалізації своїх потенційних можливостей, розвитку і реалізації особистісно-професійного потенціалу, від змістовного наповнення структурних компонентів готовності до особистісно-професійного розвитку і самовдосконалення: мотиваційно-цільового, емоційно-ціннісного, когнітивно-дієвого, особистісно-творчого [4].

Метою роботи вбачаємо визначити психолого-педагогічні особливості та умови успішності професійного формування іноземних здобувачів вищої освіти другого та третього рівнів підготовки у процесі викладання педагогічних дисциплін українською мовою як іноземною в умовах технічного університету.

Не викликає сумнівів, що період навчання у ЗВО – унікальний період [5]. На цьому віковому етапі людина демонструє оптимум абсолютної й розпізнавальної чутливості всіх аналізаторів і розвитку інтелектуальних функцій, найбільшу пластичність кори головного мозку. Отже, це найбільш сенситивний період. Здобувачі, як правило характеризуються критичним ставленням до поглядів інших людей і намагаються шукати нестандартні підходи до вирішення наявних проблем, демонструють самостійність і незалежність у своїх судженнях. У майбутніх фахівців спостерігається активний розвиток моральних якостей та естетичних почуттів, становлення та стабілізація характеру, перетворення зовнішніх, оцінних еталонів на внутрішні, індивідуально-особистісні.

Важливим фактором становлення молодих людей – майбутніх фахівців у студентському віці є включення у середовище професіоналізації, що значною мірою впливає на формування в майбутніх фахівців професійної свідомості, розвиток у них професійно важливих особистісних якостей. На підставі врахування визначених вище основних вікових переваг старшого юнацького віку можна підсумувати, що роки навчання у ЗВО є найбільш плідним етапом для професійного навчання і самовиховання особистості [6].

Теорія і практика підготовки фахівців у вищій школі, педагогічний досвід власний і колег, дозволяє відзначити, що іноземці у більшості випадках навчаються в академічних групах відповідно до рівня підготовки разом з українськими студентами або аспірантами, а тому їхня життєдіяльність підкоряється загальному для конкретного вищу режиму організації освітнього процесу, із можливістю побудови індивідуальної траєкторії підготовки за ОП (1-2 рівень підготовки) або ОНП (3 рівень підготовки). Це дає змогу широко

впроваджувати різні технології, методи та засоби організації освітнього процесу, що спрямовані на професійний розвиток майбутнього фахівця, і до яких залучаються спільно українські й іноземні здобувачі вищої освіти різних рівнів підготовки. Проте, організація освітнього процесу іноземних здобувачів має свою специфіку. Цей факт пояснюється тим, що перед іноземцями після вступу до українських вишів постає ціла низка серйозних проблем (побутових, харчових, кліматичних, безпекових, освітніх, психологічних, комунікативних, соціокультурних тощо), які негативно впливають на їхній фізичний і психічний стан, а також на проходження професійної підготовки. При цьому вираження цих проблем у конкретного здобувача залежить від його психологічних особливостей, від країни походження й етнічної належності, що значною мірою зумовлює ступінь відмінностей між звичними для молодшої людини умовами життєдіяльності й тими умовами, у які вона потрапляє після вступу до українського вишу [3, 5].

У зв'язку з цим у процесі фахової підготовки майбутніх фахівців значного підвищується роль умов і новітніх технологій, які дають змогу здобувачам вищої освіти різних рівнів підготовки системно розвивати свої професійні якості та властивості відповідно до динамічних змінюваних вимог із боку суспільства.

Далі зупинимося на розкритті умов успішності професійного формування іноземних здобувачів вищої освіти другого та третього рівнів підготовки у процесі викладання педагогічних дисциплін українською мовою як іноземною у період 2010-2022 рр в умовах нашого технічного університету.

Перша умова – важливо забезпечити відповідний педагогічний супровід.

Аналіз літератури засвідчує, що поняття «педагогічний супровід» має широке трактування і визначається вченими як: метод, що забезпечує створення умов прийняття суб'єктом оптимальних рішень у різних ситуаціях життєвого вибору; складний процес взаємодії того, хто супроводжує, і того, кого супроводжують, результатом якого є прогрес у розвитку особистості

(І. Сладких [3]); навчально-виховна взаємодія, у процесі якої здобувач діє заздалегідь відомими нормами, а педагог створює умови для ефективного здійснення цієї дії (І. Семененко [6]); підтримка, стимулювання, розвиток позитивної активності, ініціативи, соціальної творчості (О. Ігнатюк [4] тощо).

Тож, в контексті досліджуваної проблеми під педагогічним супроводом професійного формування іноземних здобувачів вищої освіти другого та третього рівнів підготовки розуміється підтримка й стимулювання їхньої діяльності в цьому напрямі, а також за необхідності надання їм допомоги в подоланні труднощів і проблем, що виникають у процесі професійного й особистісного розвитку й самовдосконалення.

Друга умова – посилення професійної спрямованості, яка передбачає прояв здобувачами розуміння та внутрішнє прийняття цілей і завдань професійної діяльності, інтересів, настанов, переконань і поглядів, а також прагнення знайти свою життєву й професійну траєкторію, досягти стану власної інтелектуальної й етичної цілісності та самобутності (В.Бабіна, В.Головко, Л.Подалаяк, В.Юрченко та інші дослідники) [3,5].

Варто зазначити, що на підставі вивчення індивідуальних особливостей кожного іноземного студента або аспіранта та умов його життєдіяльності викладачам і кураторам груп, гарантам ОП або ОНП, важливо формулювати своєчасні прогнози стосовного того, які труднощі можуть виникнути в майбутніх фахівців у процесі проходження підготовки, які негативні наслідки для особистості можуть спровокувати некеровані зовнішні фактори та як їх попередити, які рішення треба прийняти для того, щоб усунути чи послабити причини імовірних кризових станів суб'єкта.

Третя умова – забезпечення реалізації превентивного (попередження адаптаційних труднощів іноземців, прогнозування подальшого професійного розвитку й самовдосконалення) й оперативного (розвиток відповідної мотивації, допомога в розробці програми професійного розвитку й самовдосконалення, проведення оперативних консультацій тощо) напрямів.

Викладачі повинні своєчасно реагувати на будь-які зміни в переконаннях, діях іноземних здобувачів, спонукаючи їх закріплювати соціально-корисні моделі поведінки й поступово позбавлятися від своїх негативних звичок і недоліків. Педагоги мають адекватно діяти в усіх обставинах і за необхідності оперативно змінювати тактику впливу на іноземних здобувачів вищої освіти.

На думку іноземних студентів і аспірантів [3, 5, 7] (65 % респондентів) індивідуальна допомога з боку педагогів, що спрямована на послаблення проблем соціокультурної адаптації та вдосконалення процесу їх професійного розвитку, з боку педагогів була доцільною і була їм у пригоді.

Література:

1. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року (проект). [Електронний ресурс]. Доступно: https://www.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/ UNDP_Strategy_v06-optimized.pdf. Дата звернення: Січень, 12, 2022.

2. Верховна Рада України. *Закон України Про вищу освіту (документ 1556-VII, зі змінами)*. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws /show/1556-18>. Дата звернення: Січень, 12, 2022.

3. Сладких І. А. Формування готовності студентів-іноземців груп довузівської підготовки до навчання у вищих технічних навчальних закладах. Автореферат дис. здобуття наук. ступеня к.пед.н. зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. ВДПУ імені Михайла Коцюбинського. Вінниця, 2014. 20 с.

4. Ігнатюк О.А. Формування готовності майбутнього інженера до професійного самовдосконалення: теорія і практика: [монографія]. Харків: НТУ «ХПІ», 2009. 432 с.

5. Формування психологічної готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності: монографія/ за ред. О. Г. Романовського та О. С. Пономарьова. Харків: Видавець Савчук О.О.; НТУ «ХПІ», 2011. 336 с.

6. Розвиток позитивної особистісної мотивації як шлях до активізації

професійного саморозвитку: тематичний збірник праць семінару-тренінгу соціальних педагогів закладів освіти / упоряд. А. А. Волосюк; за заг. ред. Т. В. Абрамович. Рівне: РОІППО, 2014. 20 с.

7. Ігнатюк О.А. Компетентнісний підхід в організації підготовки здобувачів освітньо-наукового рівня «доктор філософії» усіх спеціальностей технічного університету до педагогічної діяльності. *Компетентнісний підхід в освіті та професійній діяльності*: Всеукраїнська наук.-прак. конф.: 14-20 квітня 2018 р.: матеріали. - Харків: ХНУ ім.В.Н.Каразіна, 2018. С. 74-76.

Kachmarchyk S.

Linguistic features of english advertising texts and slogans

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv

In the simplest sense, the word advertising means «to attract attention», notifying or informing the potential buyers. If you want to tell people a lot of about something, you need to advertise with a public announcement. It is certain that the language of advertising affects people and their behavior. Advertising should attract the attention of readers and impress them in a very limited time and space. Therefore, the language of advertising should be attractive and easy to remember. The language of advertising is characterized by the function of attracting attention so that buyers buy a product or service. But this is not the only function. The language of advertising can also entertain, inform, misinform, excite or warn [3, p. 17]. Appealing to recipients and persuading them to buy is often hidden or accompanied by other functions, such as descriptive, narrative, expressive or poetic, and aesthetic functions of language.

The descriptive function of advertising texts is performed only in a few cases. Narrative elements are fundamental to so-called advertisements, where pseudo-users report their experiences of using the product. The language of advertising acquires an